

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
za . . . 10 K

Za Nemčijo K 16.60. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. "SOČA" ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu, "Katipol po Goriškem in Gradiškem" in dvakrat v letu "Vozni red železnic, parnikov in poštah z v. z.". Na naročila brez depozitne naravnice se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na domo.

Upraviništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in rač.

V Gorici, dne 16. 1. 1912.

Z novim letom je prišel v Ljubljani izhajati nov neodvisen političen dnevnik »Dan«, »Jutro« pa se je moralo preseliti v Trst kot drugi slovenski tržaški dnevnik. Če bi bila stvar tako enostavna, kakor je suhoparna ugotovitev, bi morali seveda z veseljem pozdraviti novi žurnalistični prirastek na tržaškem ozemlju in v Ljubljani. Vendar način, kako se je sprememba zgodila, ne more zadovoljiti nikogar, ker je z njim zvezan kos strankine zgodovine zadnjih let. Ta zgodovina pa pravi, da je nekaj gnijlega v državi Danski: Opozorjeni smo znova na ljubljansko razsulo.

Ravno ko je bilo delo za združenje naprednih strank v najepšem toku, je pred poldrugim letom izbruhnila ljubljanska občinska kriza, z njo pa je postalo akutno že davno prej obstojajoče nasprotje med takozvanimi »starini« in »mladini«. Sprva reformistični mladi struji, ki je hotela nadomestiti stare nazore z novimi, brezuspešno taktiko z boljšo, se je pridružil o zmajski ljudi, ki so imeli sicer lepo besedo na jeziku in se obnašali sila radikalno, a so se izkazali pozneje tako, da jim javnost upravičeno očita osebno ambicijo in zahrbnost. Ti ljudje so vso reformistno stvar diskreditirali in tako bolj škodovali napredni misli, nego bi bili mogli vsi konservativni elementi. Ne le, da so s svojim nastopom ojačili konservativizem v napredni stranki, je njihov polom spravi ob kredit ves mladi pokret. Še tisto političnega dela, ki se je mladim posrečilo, izgine spricho netočnosti v denarnem in gospodarskem poslovanju in s tem združene nesreče, še mnogo bolj pa spricho mučne senzacije, ki jo je vzbudil javni razkol: Medsebojno zmerjanje, očitovanje, osebni napadi, razni komentariji k septemberskim dogodkom, proces. Poznejše šivanje razpoke, sprava in koncesija mandatov mladim ni izbrisala mučnega utisa; najdragoceneše delo, zapričeto po resnih mladih ljudeh, je zginjilo: koncentracija stranke. Po onem kaosu beležimo le grenkobo v sebi, nezaupanje

napram Ljubljani... in perečo potrebo po saniranju, po reorganizaciji na glavi in udih. Tako, kot je sedaj, ne more iti naprej ne na Kranjskem, ne pri nas, ne na Štajarskem, na Koroškem že celo ne. Povsod občutimo stagnacijo kot zlo.

Kakor marsikaj, nas tudi najnovejša sprememba v naši žurnalistiki mučno spominja na skrite nevarnosti, ki groze slovenskemu napredku iz vrst koristolovja in sebičnega fronderstva. Kaj družega je fronder iz kriticizma, kaj družega pa klativitez. Članki, kakor »Brez skrbi« in poziranje neodvisno ljudomilnih namenov nam dela skrbi, dokler so s stvarjo v zvezi ljudje tako slabega spričevala.

Nas bi veselilo, da se motimo. Bojimo se pa, da se ne. Sicer smo pa prepričani, da bo združenje šlo preko razdvajanja, le zakasnelo se bo. A to je ogromna škoda. Vendar to ne sme biti povod malodušnosti; iz sebe moramo doživeti preporod, in če se goriškim naprednjakom posreči umirjenje razmer v lastni deželi in narodni uspeh v mestu, snemo mirno čakati razvoja na Kranjskem. Le želimo nageljši tempo, ker smo združeni močni; dotlej pa bomo naprej životalili v znamenju mežnarske kulture in one politične nezavednosti, ki je znak naše dobe.

Končno še beseda k zadnjim glasovom iz »Učiteljskega tovariša«. Ono izjavo ali konstatacijo, da se je med naprednjaki proti učiteljstvu marsikaj hudo zagrešilo, podpisemo z obema rokama. A kaj naj sledi iz tega? Gotovo ne frondiranje v javnosti, ampak vselej le to, kar je učiteljstvo doslej storilo: Organizacijsko delo, in propaganda napredne misli. Učiteljstvo je tako dragoceno za narodovo kulturo, da moramo ta stan posebno podpirati in ga ščititi proti napadom. A ono samo bi moralo skrbeti, da se reši upliva raznih ljudi, ki bi radi šli s pomočjo učiteljske organizacije kvišku. V Ljubljani ima učiteljstvo priliko, — paziti. Kadar pa enkrat razmere dozore za sklenjenje naprednjakov, bo treba skrbeti, da dobi učiteljstvo v strankini organizaciji mesto,

ki mu gre in ki ga po pravici zasluži. Ne pozabimo vodilne misli naprednjaštva: Skupaj, in potem kot stranka, levica, kot opozicija — naprej!

Dr. Karl Slanc:

Univerza in nadsodišče v Trstu.

(Dalje.)

Precej let že imam ali ne poznam ne enega nemškega justičnega uradnika na Slovenskem, o katerem bi se moglo reči, da je kulturno več storil ko zmore to vsak navaden justični uradnik. Vzemimo, da je ureditev pravnega življenja v kakem narodu kulturno delo. Ne enega ne poznam, ki bi bil več storil ko vsak navaden Slovenec. Waserja štejem med Slovence, on ni bil pristen Nemec — in ta je bil kot dober jurist in predsednik graškega nadsodišča precej upliven. Ali koliko koristnega je storil! Koliko pa lahko naštejem škodljivca, kar so nemški uradniki storili na Slovenskem. V vsakem okraju so tužili meščanstvo. Na meji je tužilo sploh obdvanje Slovencev z Nemci. Nemški uradnik pa se ni hotel učiti slovenski in mislil je, kakor bi se samo ob sebi razumevalo, da je ljudstvo zaradi njega na svetu in se ima ono učiti njegovega jezika. Koliko škode je ljudstvo trpelo, ker ni razumelo jezika uradnika, koliko s tem, da je moralo iskati tolmačev, omenjam le mimogrede. Glavno škodo pa so prizadajali ti uradniki narodu s tem, da so se nemčili meščani in se odvrčali od narodove mase, katera jih je živila in kateri bi imeli donosati omiko. Ti meščani se tudi niso bogve kaj omikali, ker včasih niso prav znali nobenega jezika in so zgubili veselje do naukov. Meščan je bil drugod kulturo-nosilec meje narod, on je bil gonilna sila v razvoju narodov. Iz kmetije je prihajal slov. človek v mesta, iz kmetije se je tudi pri nas dopolnjevalo meščanstvo. Ker ni

šlo tako hitro s ponemčenjem meščana, on je bil že odrasel, se je stvarilo nasprotje med meščani, ponemčenenci in Slovenci. Kaj pomenja neednost v meščanstvu, se vidi na Slovenskem: obrti se niso razvijale, kakor bi se bile lahko časi primerno. Gospodarstvo razdeljuje delavce. Meščani so obrtniki, oni imajo svoje posebno delo, svoje posebno stremiljenje. Vsako nasprotje, ki povzroča sovražnost med meščani, škoduje gospodarstvu in napredovanju istih. Kapitalistično gospodarstvo je stvarjalo konkurenčne boje tudi med meščani — ali kjer je šlo za korist kakega obrta, so bili vsi dotični obrtniki edini in so si z vzajemno pomočjo pridobivali koristi. Pri nas ni bilo tega. Ponemčenec je gledal na someščana, ki je prišel iz slov. kmetije, čez rame, če mu ni škodoval, kjer je mogel. To nasprotovanje, ta sovražnost ni koristila razvoju obrtnega dela v naših mestih in tudi ni čustveno kaj prida vzgojila med našimi meščani; ljubosilno obnašanje se ni vzgojalo, vzajemna pomoč ni tako uplivala, kakor drugod. Slovenci tudi zaradi tega nismo imeli na naših tleh dosti bogatašev med meščani.

Ni res, da so avstrijski Nemci in celo štajerski, koroški inteligentnejši justični uradniki, boljši juristi strokovnjaki, kakor slov. rojaki. Filozof Nietzsche je nekaj poznal zgodovine vseh narodov, poznal je menda tudi nemško — in ta je pisal: »Die Polen gelten mir als die begabtesten unter den slavischen Völkern und die Begabung der Slaven schien mir höher als die der Deutschen, ja ich meinte wohl, die Deutschen seien erst durch eine starke Mischung mit slavischen Blut in die Reihen der begabten Nationen eingerückt.« — Morebiti je dobro, da podajemo ravno v tem času nekaj zgodovine uradništva na Slovenskem.

Ako pogledamo zgodovino uradništva v Avstriji glede nas Slovencev, tedaj najdemo to uradništvo vedno v službi nemških vladajočih stanov. Ko si je feudalni graščak jemal uradnika, je vzel Nemca ali Laha. Ako je vzel Slovenca, je moral ta svoje ime spremeniti v nemško,

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

»Ni ti treba primerjati... Njim pač ugaja to, a kumir kaj drugega...«

»Njim ne ugaja ničesar!«

»Kako da ne?«

»Vse hočejo izpremeniti...«

»Torej se trudijo zaradi česar?« je odgovoril Foma.

»In hočejo nekaj?«

»Srečo za vse!« je goreče vzkliknila Ljuba.

»No, tega jaz ne razumem, je dejal Foma; majaje z glavo. »Kedo pa skrbi za mojo srečo? In potem, kakšno srečo mi morejo preskrbeti, če niti sam ne vem, česa da mi je treba? Ne, pogledati bi morala ljudi... tiste, ki so bili tam na obedu...«

»To niso ljudje!« je kategorično izjavila Ljuba.

»Ne vem, kaj da so po tvojem mnenju, a vidi se takoj, da vedo, kam da spadajo. Spretni, ... izvrstni ljudje so.«

»Ti si pač prazen človek, je odgovorila Ljuba odločno in trdno.

»Saj nisi bila v moji duši...« je mirno rekel Foma.

»Ti ne poznaš mojih misli...«

»O čem pa znaš ti misliti?« je dejala Ljuba in skomizgnila z rameni.

»Tako! Sam sem! To je enkrat... Živeti mi je treba! To je drugič... Takšen, kakoršen sem sedaj, ne morem

živeti; ... ali ne razumeš tega? Nočem, da bi se mi ljudje smejali. Saj niti govoriti ne znam z njimi. Tudi misliti ne znam, je sklenil Foma svoje razmišljanje, ter se v zadregi nasmehnil.

»Čitati in učiti se je treba, je prepričevalno nasvetovala Ljuba, izprehajaje se po sobi.

»Nekaj se giblje v moji duši, je govoril Foma dalje, ne da bi jo pogledal, kakor sam s seboj, »a razumeti tega ne morem. Vidim, da je vse, kar govori kum, ... stvarno in ... umno... A vendar nima privlačne sile za-me... Oni-le ljudje so za-me mnogo zanimivejši...«

»Aristokracija?« je vprašala Ljuba.

»Da...«

»Tam je tudi mesto za-te!« je rekla Ljuba s prezirljivim nasmehom. »O ti! Ali so to ljudje? Ali imajo duše?«

»Kako jih poznaš? Saj nimaš znanja z njimi...«

»A knjige? Ali nisem čitala?«

Sobarica je prinesla samovar in razgovor se je pretrgal. Ljuba je molče napravljala čaj, a Foma jo je gledal in mislil na Medinsko. Ž njo bi govoril...

»Da-a,« je zamišljeno izpregovorila deklica, »z vsakim dnevom se bolj prepričujem, da je živeti težko... Kaj naj storim? Omožim se naj? S kom pa? S kupcem, ki boče celo življenje plenil ljudi, pil in kvartal? Divjaka? Nočem! Ostati hočem osebnost... osebnost sem, zato, ker že razumem, kako slabo je urejeno življenje. Naj se-li učim? Ali bi oče pustil?... Bože moj! Naj-li bežim? Nimam dovolj poguma... Kaj mi je storiti?«

Stisnila je roki in povesila glavo nad mizo:

»Ko bi ti znal, kako zoprno je vse!... Ni živé duše naokrog... Odkar je umrla mati, je oče vse razgal...«

Nekateri so šli študirat... Sipa je odšla. Piše mi: »Čitaj! Ah, naj čitam! Saj čitam!« je vzkliknila obupno, molčala nekaj časa in govorila zatem z žalostnim glasom:

»V knjigah ni tega, kar srce potrebuje... in mnogo-česa, kar je v njih, ne razumem... In slednjič mi je dolgčas... dolgčas mi je, ko čitam vedno samo, samo! Hoče se mi govoriti s človekom, a človeka ni! Neznosno mi je! Le enkrat živim in čas je že, da začneš živeti, a človeka še vse ni... in ni! Čemu živeti! Sipa pravi: »Čitaj in umela bodeš...« Jaz jo prosim za kruh, a ona mi daje kamen... Vem, kaj je treba... Treba je braniti to, kar ljubim, v kar verujem, treba se je boriti...«

In skoro ježe je končala:

»A jaz sem sama! S kom naj se borim? Saj ni sovražnikov... ni ljudi! Saj živim v ječi!«

Foma jo je poslušal, pozorno si ogleduje prste na svoji roki; čutil je v njenih besedah veliko bolesto, a ni je umeval. In ko je molčala, potrta in žalostna, ni našel ničesar, kar bi ji mogel reči, razven besed, ki so bile podobne očitanju:

»Saj praviš sama, da so ti knjige zanič, a meni svetuješ, da naj jih čitam.«

Pogledala mu je v obraz in srd se je zasvetil v njenih očeh.

O, kako želim, da bi se v tebi vzdigle vse tiste muke, s katerimi živim... da bi, kakor jaz, tudi ti ponoči ne spal od misli, da bi ti postalo vse gnjusno in ti sam sebi zoprni! Sovražim vas vse, sovražim vas!«

Vsa rudeča v obraz, ga je gledala tako ježno in govorila tako zlobno, da je bil začuden, a ne razžaljen. Nikdar še ni bila tako govorila z njim.

latinsko. Ko so kralji (od 16. do 18. stoletja) s pomočjo kmetov in meščanov odvezeli feudalno kmeto in njegovo davčno moč in postali neodvisni od moči feudalne gospode, tedaj so tudi upeli rumske pravice in njegove juriste. To rumske pravice je bilo prikriveno vsakemu absolutizmu. Ker se je ljudstvo množilo in je nastajal z intenzivnejšim gospodarstvom večji promet, večja trgovina, treba je bilo več uradništva. To uradništvo je imelo izvrševati vladanje nad mazo, isto torej, kar je prej izvrševal grof in kat. duhovnik. Zdaj so ti kraljevi uradniki imeli zastopati koristi kralja med maso in med navedenim manjšim vladarjem. Kat. duhovnik je skoraj uvidel, da s tem kraljem ni šel zbijati in se je tudi pridružil njegovemu uradništvu. Patrimonijalni in ti državni uradniki so bili Nemci, Lahi ali slov. renegati in šlo je po besedah: wes Brot ich iss, dess Lied ich sing; — nemško se je uradovalo. Ko se je že kralj utrdil, so se drugi in tretji sinovi naših graščakov topili za njegove službe. Dosti se niso učili na nemških ali italijanskih vseučiliščih, ali absolutizem jih je prevzel, da nima opraviti z nezadovoljnimi med kmeti, in jih je rabil kot »reprezentante vlade«. Justica in politična uprava ste bili združeni do novejšega časa. Za prave delavce jo pa jemal absolutizem kmetijske in meščanske sinove. Samo ob sebi je razumljivo, da so ti morali postati renegati. (Pride še.)

Razmere na obrtni šoli v Gabrovici. (Dopis.)

Na prizadevanje naprednjakov smo dobili neobhodno potrebno obrtno šolo, katere naloga je, nuditi najpotrebnejše našim zidarjem, da se jim pomaga v njihovi stroki.

Na šoli pa vladajo take razmere, da ne moremo več molčati. Kdo je kriv teh razmer, ve že vsak. Klerikalcem pa so te razmere celo po volji. Odbor šole je ves klerikalen, za kar se imamo zahvaliti našemu učitelju. V odboru so čudni ljudje, ki v svoji strankarski zaslepljenosti ovirajo napredek šole.

Šola se nahaja v takem stanju, da bi jo morali poklicane oblasti takoj zapreti!

Na tej šoli sta bila imenovana dva strokovno izprašana učitelja. Eden izmed teh dveh učiteljev ni bil odbor, duhovniku, in sploh klerikalcem nič po volji. Menda ni hotel trobiti v klerikalni rog. Zato je bila glavna naloga odbora, tega učitelja na katerikoli način odstraniti iz službe, čeravno je najvestnejše izvrševal svojo nalogo.

Omenjenega učit. so prisilovali, da se je začasno odpovedal pouku, s tem da za njegove najglavnejše predmete niso preskrbeli najpotrebnejših učil. Na njegovo pritožbo glede teh nedostatkov, ga je odbor kratkoročno stalno odpustil iz službe, mesto mu preskrbeli zahtevana učila. Torej v svojem strankarskem fanatizmu je odbor pokazal, da mu ni mar za šolo ampak za politično mišljenje učitelja. Drži se torej načela: Če je odbor klerikalen, mora biti tudi učiteljstvo klerikalno, pa četudi ni izprašano in zmožno za poučevanje na tej šoli.

Za mesec časa je podelil odbor voditelja ves pouk, kateri obsega 22 ur na teden, in zraven tega še ljudskošolskih tedenskih ur 29, skupaj 51 tedenskih ur.

Ali si moremo misliti, da je ta vestno opravljal toliko mu naloženih ur? Nikakor ne! Na obrtni šoli so taki predmeti, da se mora sleherni učitelj pripravljati za vsako uro. Ker ni mogel voditelj preobvladati toliko dela, je v tem mesecu izostalo dokaj najglavnejših predmetov, tudi radi tega, ker ni dovolj zmožen.

Po iniciativi našega vzor-učitelja je odbor nastavljal dva druga učitelja, na Kranjskem bi ju zvali koritarja, ki nimata niti potrebnih izpitov za to šolo. Na šoli imamo torej sedaj tri nezmožne učitelje, kar vidimo v »uspehih«.

Za razmere, ki vladajo na tej šoli, je odgovoren edino le odbor, v katerem sedi nekdo po politični sodnik, torej čuvaj zakonov.

Odbor pa v svojem fanatizmu odpušča iz službe izprašane in izkušene učitelje ter nastavlja nezprane in sploh nezmožne tako, da ugled in napredek šole

rapidno pada. Naši otroci zahtevajo že drugo leto v šolo z najboljšim namenom a brez pravih uspehov, in to naj mi očete s sinovi vred trpijo? Nikakor ne!

Zato odločno protestiramo proti postopanju odbora in voditelja šole. Apelujeemo na vse v to kompetentno oblast, da odpravijo te razmere. Naša zahteva je, da moramo imeti na šoli izprašane in zmožne učitelje in ne bomo mirovali toliko časa, dokler jih ne dosežemo. Pripravljeni smo na vse!

Vprašamo ob tej priliki še c. kr. dež. šol. svet, kaj misli z našim učiteljem glede splošno znane afere?!

Občinarji.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za narodno šolo na Blanci daruje imenovan K 2.

Za narodno šolo na Blanci nabrali v veseli družbi v gostilni pri »Petelinčku« K 5, ene liro in 10 vin.

Za Ciril-Metodovo družbo so darovali: gg. Jožef Drufovka iz Oslavja hšt. 177 K 1, Jos. Primožič iz Oslavja hšt. 118 K 1, scproga g. Drufovka iz Oslavja 40 vin., Špacapan Evgen in scproga iz Rožnedoline št. 22 K 160.

Redni občni zbor Ciril-Metodove moške podružnice za Gorico se je vršil v soboto »pri jelu«. Udeležba je bila povoljna. Posebno častno je bil zastopan profsorski zbor. G. dr. Dereani je podal prav lepo poročilo o delovanju društva v preteklem letu in ožigosal one, ki se kažejo napram te jprepotebni družbi tako hladnokrvne. Iz poročila g. blagajnika-tajnika posnemamo, da je podružnica v preteklem letu prav lepo napredovala. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. dr. Ernest Dereani. Ostali odbor naznanimo, ko se konstituira.

Iz Štanjela: Ciril-Metodova podružnica za Štanjel in okolico je imela v nedeljo dne 14. t. m. svojo odborovo sejo, pri kateri se je ugotovilo, da znaša prebitek veselice, katera se je vršila na praznik sv. treh Kraljev ravno 200 K, kateri znesek se je kot kamen odposlal obrambnemu skladu C. M. družbe v Ljubljano.

Pri tej priliki so je med odborniki nabrala vsota C. M. družbi 6 K 10 vin.

Le pogumno naprej, za zgradbo šol je treba kamenja, opeke, ometa itd.; vse prav došlo!

Vsi ti, ki so s sodelovanjem, preplačili, darili, vdeležbo ali na katerikoli način k slavnosti pripomogli, naj imajo sladko zavest, da so s tem prispevali plemeniti stvari na korist celemu slovenskemu narodu ter tako tudi sebi.

Na vsak način hočemo pridno, vstrajno v narodno spodbujajo, izobrazbo v narodno korist delovati ter tudi nasprotnike polagoma pridobiti. Klerikalec je vse prej nego naroden.

Deželni zbor.

Tretja seja.

Včeraj po 4. uri se je izvršila tretja seja. Navzoči: kakor navadno. Občinstva malo.

Čitanje prošenj za podpore je bilo zopet dolgo. Fon je vložil predlog v prid kmetovalcem-vinogradnikom, naj se dovolijo onim, ki so dobili brezobrestna posojila, 5 letni rok, po tem času naj se vrnejo posojila.

Deželni glavar naznanja, da so odseki že začeli delati ter so si izvolili predsežnike. Predsednik verifikacijskega odseka je Fon, peticijskega dr. Gregorčič, finančnega dr. Petitarin, tehničnega Zega, šolskega dr. Venier, juridičnega dr. Pinavčig.

Dnevni red: V odseke so oddali zakonski načrt o uveljavi novega občinskega reda in novega obč. volilnika; načrt o razdelitvi obč. zemljišč in ureditvi pravic uživanja, zlozba kmetijskih zemljišč in varstva planin; načrt statuta deželne gluhozemice; poročila o podelitvi podpor občinam Zagraj-St. Martin, Villa Vicentina, Medea, zadruga Circondara Manolet v Tercu, Tržič, Zagraj, Ronki; odobri se podpora 1850 K za vodnjak v Trebižanah, 4000 K dež. prispevka se podaljša za napravo nakladišča v Moši, občini Ločnik za javne koristne naprave se podaljša prispevek 700 K. Obnovi se kredit 9000 K

za ureditvena dela ob Drganjskem v občini Idersko. Obnovi se kredit 2150 K za šterno v Lokvah, 400 K za cesto Kobarič-Svino se obnovi; podaljša se kredit 200 K za pot Medjivas-Sv. Ivan, obnovi se podpora 900 K za dve seselki pri Kaseljani; podaljša se kredit 7900 K za vodovode Grgar, Brbot, Dol; odobri se plačilo 2500 K za napravo vodovoda v Ajdovščini; odobri se izplačilo 100 K oddelku c. kr. kmet. družbe v Červinjanu. Odobrilo se troški 2664 K deželnega odbora povodom izleta svobodne zveze za razvoj državnih znanosti za Gorisko. Odobri se prispevek 200 K gosp. društvu v Krepjah. Odobri se poročilo o zvišanju plač cseboju v dež. gluhozemici. Odobri se predajem 450 K podnadrniku Jusu Corsig. Odobri se odpravnina bivšega dež. uradnika Ivana Lorenzonija v znesku 2100 K; odobri se 100 K draginske doklade Josipini Stepanisig, učiteljici na dež. gluhozemici. Potrdijo se razni računski sklepi.

Prihodnja seja v četrtek ob 4. pop.

Domače vesti.

Jaroslav Kocián v Gorici. — »Pevskemu in glasbenemu društvu« se je posrečilo pridobiti slovečega umetnika na gosli, Čeha Jaroslava Kociána, bivšega najboljšega učenca mojstra Ševčika, za enkratni izredni koncert v Gorici. Slišali smo umetnika že pred leti, ko je koncertoval v glečiški dvorani goriški in vsak, ki se je udeležil tega koncerta, je odnesel najprijetnejše občutke polne odkritega občudovanja do mojsterske izvežbanosti mladega umetnika. Skladbe, ki jih Kocián podaja na svojih naravnost čarobnih goslih, spravijo vsakega v navdušenje. Z njemu lastno tehniko in čutom obvlada umetniško svoje gosli in s svojo godbo privleče poslušalce s seboj v neznanje kraje, polne krasot in čarobnih zvokov. To je Kociánova godba, a v popolno razumevanje jo mora človek sam slišati in potem šele vidi, da ima res umetnika pred seboj in če je še tako velik skeptik, ne more se vzdržati, da ne bi pokazal s ploskanjem svojega občudovanja in navdušenja.

To pot pa nastopi Kocián v dvorani Trgovskega doma in tudi mešani zbor našega »Pevskega in glasbenega« sodeluje z dvema novima točkama. Ker se nam prilika, slišati velikega Kociána, nudi tako redko, pač, ni treba posebej apelovati na naše kroge, da tudi te redke prilike ne zamudijo.

V naslednjih številkah priobčimo strokovnjaške ocene o Kociánu, kakor tudi vsopred.

Koncert se bo vršil dne 10. februarja t. l.

Goriška Slovenska Čitalnica opozarja častite člane na prvi družabni večer, ki bo dne 18. t. m. v društvenih prostorih ter v dvorani Trgovskega doma.

Pristop k temu zabavnemu večeru imajo le člani in pa po članih vpeljami gosti, ki so dobro došli.

Tratnik razstavlja v Pragi. — Slovenski akademični slikar Tratnik, ki se je koncem preteklega leta delj časa mudil v Gorici, razstavlja sedaj v praški reprezentativni palači. Razstavo sta priredila »Manes« in »Umělecká jednota.« Pripuščene so bile edino-le najodbranejše umetnine. Kakor čujemo, se Tratnik v kratkem vrne v Gorico, kjer namerava v slikarske svrhe študirati goriško pokrajino. »Österreichische Rundschau«, najuglednejša avstrijsko-nemška revija, je prinesla pred kratkem prav laskavo oceno delovanja tega imenitnega slikarja.

Odbor Slov. bralnega in podpornega društva v Gorici naznanja svojim gg. pevcem, da se vrše pevske vaje za možki zbor vsak četrtek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Za g.šne pevke se vrše pevske vaje ob središč ob navadni uri.

..... »prosi podpore.« — Županstvo »x« prosi podpore, županstvo »y« prosi podpore, društvo »z« prosi podpore, vse prosi podpore. Skoro jedno uro je trajalo čitanje prošenj za podpore v deželnem zboru v četrtek. Vse hoče imeti podporo. Umevno, da potrebujejo podpore občine, kmetijska, gospodarska društva, cestni odbori itd. — Med tistimi, ki so se oglašili za podporo, se nahaja tudi mestna občina goriška, ki prosi podpore za občinske rekreatorije, za mestno godbo, za zgradbo mestne klavnice itd.; če hočejo imeti La-

ni svoje rekreatorije, naj jih vzdržijo sami; če hočejo imeti godbo, naj jo vzdržijo sami; mesto je tako revno, da ma denarja za godbo; če ga nima, pa treba godbe; da bi dežela prispevala laško muziko v Gorici, proti temu odločimo protestiramo. Novih virov deželnih dohodkov ni mogoče več najti; v takih časih, teži deželo velikanski primankljaj, naj prispevala za muziko v Gorici! se že prav iz vsega norca delajo laški berački?

Onemogla jeza še vedno kuha v katerih gospodih pri »Gorici«, ki hrepejo po srednjeveških časih in še sedaj kaj za predavanjem prof. Seidla »o mešanih«, čeprav ga nobeden od njih ni šal. Ker ne morejo očitati nič stvarnega se zaletavajo v splošnosti. Smešno je, če se oglašajo, ki iz prirodnoznanstvenih bržkone le toliko ve, kolikor še ni poznali malenkosti, kar se je naučil na goriški gimnaziji in si drzne staviti v »Gorici« s 13. t. m. vprašanje: ali je bilo davanje res — znanstveno? Odgovor na to vprašanje ni težak. Prof. Seidl si je svojim znanstvenim delovanjem pridobil redko čast, da ga je Jugoslovanska akademija znanosti izbrala za svojega člana. Kedo bo pač vedel presoditi, kaj je znanost, ako ne član odlične družbe prav zastopnikov znanstva? Ali mar pojden vpraševati, kaj je znanstvo, v goriško mešičke, ali v uredništvo »Gorice«, ali nam mar za to priporočila njen dopisnik Oglejmo si ga! Pičle vrstice, ki jih je napisal v »Gorici« s 13. t. m. pod zaglavjem »Nekaj neverjetnega«, zrcalijo dovolj jasno njegovo duševno višino. Hotel je pokazati, da nekaj »modernega« zna, in za je vtaknil v svoje vrstice nekaj o mnogoslavljem in od gotove strani mnogostevraženem profesorju vseučilišča v Jeni ekscelenci E. Haecklu. In iznenadil nas je g. dopisnik »Gorice« z novico, da se »raznih pisov Haecklovih« zajemajo »zastareli nazori«. Kolikor smo poučeni, očitali Haecklu njegovi nasprotniki iz ekvencnega taborja, da se je drznil strmoglaviti stare, tisočletne nazore in jih hotel izpodrinuti z novimi, čisto nasprotnimi. »Goričin« modrijan pa misli, da bo narodu tudi prav, in hoče moč idej velikega prvoboritelja za znanstvo in resnico uničiti tem, da jih proglasi za — zastarele! S takim manevrom, g. dopisnik »Gorice«, Vaša verodostojnost ne pridobi posebne spoštovanja! In za presojevalca o znanstvenosti drugih Vas na to ne bodo nikoli naprosili! — Svojo modernost izpričajte »Goričin« dopisnik tudi s tem, da pogrestito znano ponesrečeno natolčevanje potvorjenih Haecklovih risbah! (G. dopisnik govori netočno o fotografijah, če se očitno sam ni dovolj poučil o stvari, kateri hoče izreči merodajno mnenje). Tisti, ki so se predrznili priti na dan z omenjenim očitanjem proti Haecklu v njegov domovini na Nemškem, so obmožnikli povtisikom svoje sramotne blamaže; le dale od bojišča si upa še kdo v kakšnem zakornem lističu zopet pogrestiti tisto očitno lažljivo natolčevanje, računajoč na nevernost svojih čitateljev. Kdor se pa poslužuje takih nezdravih sredstev, pokaže pa le kaj drugega kakor opravičenost soditi o tem, kaj se vrši v sedanjem prirodnoznanstvu.

G. dopisnik »Gorice« se je torej v dvanajstih vrsticah nič manj kot trikrat racimo zmotil, pa hoče biti drugim merodajen v vprašanju, kaj bi se smelo govoriti in poslušati in kaj ne!

Upajmo, da g. dopisnik »Gorice« eden tistih »nadutih srednješolskih profesorjev, ki so nadahnjeni zastarelih nazorov« — ki jih apostrofira ob sklepu svojih pripomenj. Prepričani pa smo, da te pripomenje vendarle močno dišijo po — dutosti in zastarelosti.

Poslanec Fon je v seji deželnega zbora v četrtek izrekel željo, da naj bi se razpadajoče n. gr. v peticijski odsek, tudi ne razpravljale v tem odseku, ne pa da se oddajajo reči, ki tičejo v peticijski odsek finančnemu ali kakemu drugemu, kako se je to godlo v prejšnjih zasedanjih. Deželni glavar je odgovoril takoj pa ne tako kakor poročajo nekateri listi, da tega ni vedel ter da bo gledal, da se taki nedostatki ne ponove, ampak deželni glavar ni dal razumeti, da se sklepa v deželnem zboru, kam gre kaka reč. Lahj namreč že od nekdaj tako delajo pod Pajerjem, oddajo kak predmet, tičeč n. pr. v peti-

cijski odsek, finančnemu ali šolskemu, ker imajo v teh dveh večino, v peticijskem odseku pa imajo navadno večino Sloven- ci; Lah pa hočejo ono reč presoditi tam, kjer imajo večino in tam odločiti, kako naj se reši. Tako so delali in tako bodo delali — to je zvenelo iz Pajerjevih besed.

Verifikacijski odsek je že imel sejo. Kakor se da sklepati iz besed dr. Gregor- čiča v drugi seji, bodo volitve iz slo- veposestva verificirane; vso krivdo, da je nastala cela vojska, kakor je rekel Gre- gorčič, zvrnejo na vlado, kakor jo je zvrčal Gregorčič že v četrtek, in na to potrdijo izvolitve. Gregorčič, sicer boli in ve, kako žalostno figuro igra, toda kisla jabolka jim je dala vlada in ta morajo griz- ti s potrjenjem mandatov iz veposestva. Kako bi bil srečen in zadovoljen Gregor- čič, če bi jih smel zopet razveljaviti. Sedaj pa: potrditi se jih mora, vlada je ukazala, nad njim pa visi kljub temu — naznanilo o razpustu deželne zbornice. Zdaipazda se lahko zgodi, česar se don Antonio tako boji.....

Socialisti so predložili deželnemu zboru peticijo za spremembo občinskega volilnega reda in za spremembo statuta goriškega mesta. Na dnevnem redu več- rajšnje seje je bil zakonski načrt o uvedbi novega občinskega reda in novega občin- skega volilnika. Oledé premembe statuta goriškega mesta je znano, da je mestni svet goriški sprejel neke premembe ter predložil načrt novega statuta deželnemu odboru. Toda tak, kakoršen je novi statut, ne sme dobiti potrebnega potrjenja! Slo- venci ga z vso odločnostjo odklanjamo.

V referatu o I. letniku »Vede« v tr- žaški »Edinosti« (ponatisnjem v »Soči« z dne 11. 1. 1912.) je treba popraviti po- moto, ki jo pripisujemo netočnosti v po- ročevalčevem rokopisu. V »Vednem« pre- gledu namreč filozofija, kultura, medicina in dr. ni tvorilo zaglavljajo politične ekono- mije, ker ne spada tja, — (politična ekono- mija je veda o teoretičnem narodnem go- spodarstvu, o narodnogospodarski in so- cialni politiki in statistiki), marveč je bila »politič. ekonomija« s svojimi pododdelki z zase, referati o filozofiji, medicini, ... in pa zase. To je treba opomniti t o r i, stvari same in da ne bo nespo- razumljenj, kolikor v izogib neslarnosti enih, ki čakajo na take netočnosti, da jih uporabijo.

Tombola v korist podpornih zakladov NDO. v Trstu. — V četrtek zvečer so bile pred za to določeno komisijo izžrebane številke: 47, 82, 29, 45, 83, 86, 6, 79, 11, 1. Torej dosedaj izžrebane številke so po vr- sti sledeče: 31, 15, 19, 43, 21, 17, 25, 30, 66, 59, 70, 72, 35, 39, 51, 44, 62, 60, 58, 68, 3, 73, 5, 24, 85, 14, 65, 41, 47, 82, 29, 45, 83, 6, 79, 11, 1.

(Med štev. 62. in 60. je izžrebana tudi št. 61.)

Lastniki srečk, ki so zadele s temi številkami tombolo, morajo to naznaniti pisмено ali ustmeno predsedniku odseka tombole, a. Franu Brnčiču, odvetniku v Trstu, ulica Nuova št. 13/II, vsaj do če- trtka 18. t. m. ob 7 in pol uri zvečer, ob kateri uri se snide komisija v prostorih »Narodne delavske organizacije« ul. sv. Frančiška 2/I. za overjevanje srečk in iz- plačenje dobitka. Dobitniki, nastanjeni v Trstu, naj se predstavijo osebno imenova- ni komisiji.

Za pranje dole prijave se odsek, z ozirom na svojočasno izdano navodilo, ne bo oziral.

Vojaški troški. — Odkar imamo to- liko vojaštva na Goriškem, so zadeli vo- jaški troški hudo goriško občino. Radi te- ga so težili bridko že v mestnem svetu in sicer opetovano. Sedaj pa je predložil go- riški magistrat deželnemu zboru načrt za- kona, po katerem naj bi se porazdelili vo- jaški troški na vse občine. Kaj jim še v glavo ne pride, modrim možem na magi- stratu! Kar zadene goriško občino, ima pač ta nositi troške; in vojaška uprava je tu, pri kateri naj izposluje povrnitev tro- škov. Res je že neznosno, kar vse zalet- va vojaščina, toda da bi slovenske obči- ne na deželi participirale na troških za vojaštvo v Gorici — tega pa ne bo. Vse bi se soglasno uprle: zato je bil sploh ne- spametno, predložiti tak zakonski načrt. — Pa laški liberalci proglašajo Gorico za glavno mesto Furlanije — mi smo po njo- hovi sodbi brez središča —; torej zahte- vajo morda participiranje na troških le

od furlanskih občin. Če hočejo te plačati, pa naj plačajo. Slovenci imajo že sami do- volj vojaških troškov — še za Gorico po- sebej ne bodo plačevali, še toliko manj, ker je denar, dosedaj izdan v vojaške svrhe v Gorici, že tako po večini slo- venski! Capito?

Ogenj. — V nedeljo dopoldne med 9. in 10. uro je gorelo na Korusu pri zla- tarju Ambrožiču. Prišli so gasiti ognje- gasci, ki so nekaj časa čakali, da odpro- vrata, potem pa so sami odprli in začeli gasiti. Gorelo je morda pol ure poprej predno so začeli gasiti. Škode je okoli 1000 K, ki je krita z zavarovalnino. Last- nik sumi, da bi bil utegnil kdo nalašč vreči kak ogorek skozi cev, ki se nahaja v veži.

Trgovina bo odprta zopet čez par dni; sedaj čakajo komisijo iz Ljubljane.

Požar pri Soškem mostu. — V bli- žini Soškega mosta v Gorici je včeraj go- relo. Zgorela je streha, poškodovano je tudi nekaj sosednjih hiš in mobilije, ki so jih stanovalci metali iz hiš. Ena oseba je, nekaj opečena; baje bi bil vzročil ogenj neki pijan človek.

»Slovenski Ilustrovani Tednik« je iz- dal slike Prešerna, Jurčiča in Gregorčiča, ki so 47×63 cm velike in krasno v dveh barvah tiskane. Dobijo jih naročniki brez- plačno kot nagrado. Slike so res lepe in bodo v kras bodisi kmečki sobi, kakor tudi gosposkemu salonu. Slovenci, prosa- vite spomin svojih velmož s tem, da ok- rasite svoja stanovanja z njih slikami. Znak naše nezavednosti in mlačnosti je, da ne krasimo svojih stanovanj s slikami svojih zaslužnih mož. Dosedaj žal Sloven- ci nismo imeli lepih in cenili slik naših vel- mož, a sedaj se nudi vsakomur lepa pri- lika, da dobi lahko brezplačno krasne sli- ke Prešerna, Jurčiča ali Gregorčiča. Na- ročite se torej na »Slov. Ilustr. Tednik«, ki prinaša vsak teden mnogo slik in zan- mivega čtiva o znamenitih dogodkih doma in na tujem. Letos sta izšla že dve številki in vsebujeta 32 slik in sicer o rusko-per- zijski sporu, turško-italijanski vojski, o kronanju angleškega kralja in kraljice in- dijskem cesarjem, zavetišču za reveže brez strehe, tri slike iz dobe narodne pro- buje (narodna slavnost v Tolmaju in Bo- židar Rajč), narodni slog pri polištvu, ... ko jezero na Goriškem, velikanška ... na Velikem dohu, vseslovenska zveza dramatičnih društev, Kovačev Jurček in njegovi pomočniki, o petdesetletnici »Lju- bljanske čitalnice« priobčuje 5 slik (in 4 bo še v prihodnji številki), priobčuje tudi slike o »Južnem Sokolu«, ki ga je vlada 1854. leta razpustila in kvartet, ki je pred petdesetimi leti sodeloval pri narodnih slavnostih itd. itd.

Vijesti »Hrvatskoga društva inženira i arhitekta u Zagrebu« in »Društva inženirjev v Ljubljani« št. 1 za l. 1910. (me- sečnik) skupno hrvaško-slovensko teh- nično-znanstveno glasilo obeh društev, so pravkar izšle in imajo naslednjo vse- bino: Ing. Josip Ivančič (Zagreb): Rib- njačarstvo Gradnjak (hrv.); Ing. Miroslav Kasal (Ljubljana): Vplivnice statično ne- določene konstrukcije nekonstantnega pre- reza (slov.); Ing. Val. Lapaine (Zagreb): Uspjeh regulacije Save kraj Zagreba (hrv.); Ing. Viktor Škaberne (Ljubljana): K ustanovitvi »Društva inženirjev v Ljubljani« (slov.); Osebnost vijesti; Dru- štvne vijesti; Seznamek članov »Dru- štva inženirjev v Ljubljani«; Razno; Pregled časopisa. Lastnik lista: Hrvat- sko društvo inženira i arhitekta u Zagrebu. Urednik: Ing. Milo pl. Philippović, Za- greb, Zrinski trg 17. Sourednik za slo- venski del: Ing. Dragotin Gustinčič, Ljubljana, deželni stavbni urad. Vse slo- venske članke, dopise, inserate, naročni- ne, reklamacije itd. je pošiljati souredniku v Ljubljano.

Plesni venček priredi odsek železni- čarske godbe v Gorici v soboto, dne 20. januarja t. l. v prostorih pri zlatem je- lenu v Gorici. Začetek ob 8. uri zvečer. Med odmori deluje šaljiva pošta in foto- rija.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo Sokol v Podgori priredi v nedeljo, dne 21. t. m. veselico s plesom. Začetek ob 3¹/₂ uri pop. Vzpored priobčimo prihodnjic.

Sokol na Brjah je imel svoj redni ob- čni zbor dne 6. januarja t. l. ob razmero-

ma lepi udeležbi. V odbor so izvoljeni sle- deči bratje: Predsednik: Trpin Milan, pod- predsednik: Makovec Ant., načelnik: Li- čen Ivan, tajnik: Pečenko Josip, blaga- jnik: Stegovec Franc, orodjar: Miholi Jo- sip, odborniki: Kodrič Al., Ličen Ivan in Furlan Andrej, pregledovalca računov: Štokelj Leopold, Cink Ignacij, župna de- legata Pečenko Josip in Ličen Ivan. Na- zdar!

»Sokol« v Podgori je na svojem II. rednem občnem zboru dne 6. t. m. izvolil br. Antona Klančiča svojim častnim članom. — Novi odbor se je konstituiral sledeče: Al. Bandelj starosta, Milan Klan- čič podstarosta, Ant. Faganelli načelnik, Jož. Budal tajnik, Al. Slamič blagajnik; odborniki: Dolenc Iv., Jurčič Evg., Klay- čič F. in Orogljič Alb.; namestniki: Brešan L., Jarc Milan, Bregant Stefan. Pregledovalci računov: Cotič Jož. in Ne- mec Jožef.

Obenem naznanjamo, da priredi naš Sokol veselico s petjem, igro in plesom v nedeljo 21. t. m. ter prosimo okoliška br. društva, da bi to blagohotno upoštevala in ne prirejala zabav omenjega dne.

Zveza narodnih društev.

»Narodna Čitalnica« pri Sv. Luciji vabi na plesni venček dne 4. februarja t. l. v prostorih g. Antona Mikuža. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za nečlane 2 K. Dame in člani prosti. Pri plesu svira vojaška godba 47. pešp. iz Gorice. Obleža promenadna.

»Slovenska Čitalnica« v Vrtojbi je sklicala svoj redni občni zbor dne 31. de- cembra 1911., ki je bilo na njem navzoče zadostno število članov. Novi odbor se je konstituiral tako-le: Fran pl. Locatelli, predsednik; Fran Faganelli, podpredsed- nik; Fran Gorkič, tajnik; Andrej Maraz, blagajnik; Izidor Mermolja, knjižničar; Alojzij Vuk, gospodar; Alojzij Humar, za- stavonoša; Ivan Turč, odbornik; Rudolf Faganelli, odbornik; Just Gorkič, odborni- kov namestnik; Fran Gorkič, odbornikov namestnik; Ivan Gorkič, pregledovalec računov; Milutin pl. Locatelli, pregledo- valec računov; Fran Gorkič, razsodnik; Josip Mermolja, razsodnik; Peter Zava- dlav, razsodnik. Društvo šteje sedaj krog 40 članov, a bilo bi jih lahko več, če bi se Vrtojbeni zavedali, kaj je njih sveta dol- žnost. Odbor.

Trgovsko-obrtno in gospodarsko vesti.

Razglas. — Daje se na obče znanje, da bo na podlagi izjda zadnjih dopolnilnih volitev in imenovanj sestavljen imenik članov in članov-namestnikov komisij za pridobitino, postavljenih za posamezne priredbene okraje na Primorskem, nabit od 20. januarja 1912 dalje skoz 14 dni, pri tukajšnjih c. k. davčnih administracijah, odnosno pri primorskih c. kr. okrajnih glavarstvih, c. kr. davkarijah in občinskih uradih dotičnih priredbenih okrajev. C. kr. finančno ravnateljstvo.

Politični pregled.

Državni zbor. — Pododsek držav- nozbornskega davčnega odseka je imel več- raj sejo; vršila se je razprava o novem hišnem davku.

Dr. Šusteršičev »Hrv.-slovenski klub« v vladni večini. — »Deutsche Nach- richten«, oficijelno glasilo nemškega »Na- tionalverbanda« poročajo, da so se vršila med dr. Šusteršičem in ministrskim pred- sednikom grofom Stürgkhom pogajanja v zadevi vstopa »Hrvatsko-slovenskega kluba« v vladno večino. Ministrski pred- sednik grof Stürgkh je dobil v tej zadevi od dr. Šusteršiča zadovoljiva zagotovila.

Avstrijsko-italijansko prijateljstvo. Nadvojvoda Leopold Salvator je včeraj posetil italijanskega poslanika na dunaj- skem dvoru, vojvodo D'Avarno. V poli- tičnih in diplomatskih krogih pripisujejo temu obisku, ki je naravnost nenavaden dogodek, izredno pomenljivost to tembo- li, ker je nadvojvoda Leopold Salvator av- strijski armadni nadzornik.

Zatrjuje se, da je ta nenavaden obisk avstrijskega nadvojvode in armadnega nadzornika naravnost demonstracija av- strijskega dvora proti senzacionalnemu govoru krščanskosocialnega voditelja

barona Fuchsa, ki ga je govoril pred nekaj dnevi v Solnogradu, in ki je izredno ostro ost imel naperjeno proti Italiji.

Tržaški deželni zbor se je sešel več- raj. Deželni odbor je napovedal za tekoče zasedanje tak-le program: 1) verificiranje nadomestnih volitev, 2) načrt zakona za povišanje pristojbin od dedščin v korist ljudskih šol, 3) načrt zakona za povišanje pristojbin od dedščin za bolniške troške, 4) načrt zakona o uvedbi doklade na ekvi- valent, 5) načrt zakona o davku na vstop- nice v gledališče in na javne zabave, 6) načrt zakona o nadziranju šol, 7) načrt zakona o spremembi § 33 lovskega zaka- na, 8) resolucija, s katero se deželni od- bor pooblašča, da sme na v tem zasedanju sklenjenih zakonih izvršiti ne bistvene spremembe in 9) sklepni račun šolskega zaklada za l. 1911.

Volitve na Nemškem. — Volitve v nemški državni zbor so prinesle velike uspehe soc. demokratom.

Social. demokracija je dobila letos v prvi bitki 64 mandatov; leta 1907. jih je pri glavnih volitvah pripadlo samo 29. Se- danj so ji že prve volitve prinesle več mandatov, kakor pred petimi leti glavne in ožje volitve skupaj. Karli takrat je pri- šla stranka s 43 mandati v državni zbor. A z vsemi dopolnilnimi volitvami jih je imela ob koncu zadnjega parlamenta 53, tako, da je tudi to število že preseglja za enajst mandatov.

Ožje volitve bodo v 189 okrajih. Soci- alno demokraciji kandidati pridejo v 121 okrajih v ožjo volitev in sicer s 17 konservativci, z 10 člani »Državne stran- ke«, s 30 naprednjaki, 36 nacionalnimi li- beralci, 12 člani centroma, 6 antisemiti, z 1 Poljakom in z 1 divjakom.

Od drugih strank prihaja v ožjo vo- litvev 42 konservativcev, 17 članov dr- žavne stranke, 64 nacionalnih liberalcev, 54 svobodolomskih kandidatov, 29 cen- trumistov, 13 članov »Gospodarske zve- ze«, 10 Poljakov, 4 agrarci, 3 reformisti, 6 Welfov, 3 člani »Kmečke zveze«, 2 ba- varska liberalca, 2 člana alpskega cen- tra, 2 lotarijska neodvisnjaka, 5 kandida- tov izven strank.

Socialni demokratje so izdali za ožjo volitev parolo: Proti črno-modremu blo- ku! Svoje glasove smejo dati socialni de- mokratje samo tistemu kandidatu, ki se zaveže: 1. Zoper vsako poslabšanje vo- lillne pravice; 2. Proti vsaki omejitvi zdru- ževalnega in zborovalnega zakona ter ko- alicijske pravice; 3. Proti vsaki poostrit- vi političnih paragrafov v kazenskem za- konu; 4. Proti vsakemu izjemnemu zaka- nu; 5. Proti vsaki zvišavi ali vpejavi ca- rin in indirektnih davkov na ljudske po- trebnosti. Kjer si stojita nasproti dva kandidata, ki sprejemata te pogoje, je gla- sovali za liberalnega.

Za socialno-demokracijske kandidate je bilo oddanih 4.200.000 glasov. Napredek izza zadnjih volitev znaša okrogel milijon glasov.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Razno.

Posebni poročil o vojni ni. Okoli Tripolisa divja strašna burja in morje je razburkano. Aeroplani počivajo. — Pri Bengasiju je bil majhen spopad. — Laški kralj namerava priti v Tripoli baje za- četkom marca.

Razne vesti.

V Škofljoki na Kranjskem je zmigala pri občinskih volitvah klerikalna stranka v vseh treh razredih. Gorenjska mesta so razven Kranja vsa v klerikalni rokah.

Na smrt na visilcih je bila obsojena pred poroto v Olomucu zastrupjevalka Frančiška Benirske, ki je bila poslala svoji sestri Mariji Benirsche zavitek zastrup- ljenih sladčic, da bi jo spravila iz sveta in s tem prišla sama v posest očetove dedščine. Nameravana žrtve si je srečno rešila življenje, zato sta pa dva dečka, Friderik in Oton Zavržek, katerima je Marija Benirsche dala od onih sladčic, pri tem izgubila svoje življenje.

Zastrupjevalka je priznala, da je ho- tela zastrupiti svojo sestro Marijo.

Dalje na 4. strani.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6 %.

Stanje 31. dec. 1910.: Zadrúžnikov 1886 z deleži v znesku 73.642 kron. — Hranilne vloge: 1.423.351-26. Posojila 1.488.919.—. — Rezervni sklad: 96.847-44. — Vrednost hiš 372.086-66.